

Uzasadnienie:

W przypadku wystąpienia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 zd. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2014r. poz. 864) oraz braku innego sposobu uregulowania stosunków w zakresie prowadzenia działalności przez instytucje finansowe z siedzibą w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze i wykonujących działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zachodzi potrzeba wprowadzenia na poziomie krajowym mechanizmów chroniących interesy klientów takich instytucji. W przypadku „twardego Brexitu” instytucje te utracą bowiem możliwość wykonywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności transgranicznej w oparciu o jednolity paszport europejski.

Projektowana ustawa obejmuje swym zakresem działalność jedynie niektórych instytucji finansowych ze Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Gibraltaru, realizując w tym zakresie niezbędne zabezpieczenie interesów polskich klientów, którzy zawarli umowy z takimi instytucjami. Wskazane obszary zostały zidentyfikowane we współpracy Ministerstwa Finansów m.in. z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego oraz organizacjami zrzeszającymi podmioty rynku finansowego. Takie podejście jest również zbieżne ze stanowiskiem Komisji Europejskiej wyrażonym w kontaktach roboczych, a także Komunikacie z dnia 19 grudnia 2018 r. do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego: Przygotowania do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w dniu 30 marca 2019 r. Wdrożenie planu działania awaryjnego Komisji (COM(2018) 890 final), a także Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) w opublikowanych 19 lutego 2019 r. Rekomendacjach dla sektora ubezpieczeń w kontekście opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię¹. W ocenie Komisji Europejskiej, przyjmowane powinny być jedynie minimalne środki awaryjne, które m.in. powinny być zgodne z prawem Unii, nie powinny powielać korzyści wynikających z członkostwa w Unii ani warunków okresu przejściowego, jak przewidziano w projekcie umowy o wystąpieniu, a także powinny mieć charakter tymczasowy. Z kolei EIOPA zaleca minimalizowanie negatywnego wpływu „twardego Brexitu” w stosunku do klientów, a także poprzez wprowadzenie odpowiednich rozwiązań prawnych lub mechanizmów zapewnienie „wygaszania” działalności instytucji, których uprawnienie do wykonywania działalności na terytorium Unii Europejskiej wygasło wraz z opuszczeniem jej przez Wielką Brytanię. Ponadto wstępne rozwiązania legislacyjne, w szczególności ich zakres, zostały omówione z Komisją Europejską.

¹<https://eiopa.europa.eu/Publications/Press%20Releases/EIOPA%20calls%20upon%20national%20supervisory%20authorities%20to%20minimise%20the%20detriment%20to%20insurance%20policy%20holders%20and%20beneficiaries.pdf>

Przepisy art. 2 określają zasady wykonywania umów kredytowych w rozumieniu ustawy Prawo bankowe w przypadku wystąpienia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 zd. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2014r. poz. 864) oraz braku innego sposobu uregulowania stosunków z zakresie prowadzenia działalności, o której mowa w art. 1, między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Przepis ma zastosowanie do wszystkich rodzajów kredytów, w tym kredytów hipotecznych i konsumenckich, jak również kredytów dla przedsiębiorstw.

Przedstawione w art. 2 projektu rozwiązanie ma na celu umożliwienie bankom zagranicznym mającym siedzibę na terytorium Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze kontynuowanie wykonywania tych umów na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy, przy czym nie dłużej niż 24 miesiące od dnia jej wejścia w życie.

Przyjęcie powyższego rozwiązania jest istotne dla zapewnienia ochrony interesów kredytobiorców, będących dłużnikami z tytułu udzielonego kredytu, w tym kredytu hipotecznego lub kredytu konsumenckiego, a także z perspektywy przestrzegania wymogów pewności prawa w tym szczególnym obszarze usług finansowych adresowanych do klientów sektora bankowego.

Długość projektowanego okresu przejściowego jest adekwatna zważywszy na długoterminowy charakter zobowiązań wynikających z umów kredytu, w tym w szczególności kredytów hipotecznych objętych regulacją ustawową. Wskazać należy, że umowy o kredyt hipoteczny zawierane są z bankiem na okres 20 lub 30 lat, przy czym przepisy projektu umożliwiają ich kontynuowanie na dotychczasowych zasadach – do czasu ich wygaśnięcia – nie dłużej jednak niż 24 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy.

Ponadto, w świetle projektu wśród warunków kontynuacji umów kredytowych przez banki zagraniczne z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie lub Gibraltarze, jest uzyskanie zezwolenia na wykonywanie działalności na terenie RP w formie oddziału banku zagranicznego lub poprzez utworzenie banku krajowego z odpowiednim stosowaniem art. 42a-42e ustawy – Prawo bankowe, co jest związane z przeprowadzeniem długotrwałej procedury administracyjnej przez organ nadzoru, zgromadzeniem wszystkich niezbędnych dokumentów przez bank, a także ich analizy przez organ nadzorczy.

Dlatego też, w ocenie projektodawcy, okres przejściowy przyjęty w projekcie jest najkrótszym możliwym terminem niezbędnym do uregulowania sytuacji prawnej podmiotów z państwa trzeciego, jakim wobec wystąpienia z UE stanie się Zjednoczone Królestwo.

Ze względu na incydentalny charakter przedmiotowych regulacji związanych z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej, wymogi przewidziane w art. 2 ust. 2 mają za zadanie ograniczenie działalności banku zagranicznego w tym przejściowym wyłącznie do celów ratio legis wprowadzonych incydentalnych przepisów.

Wprowadzenie regulacji w projektowanym art. 3 wynika z konieczności uregulowania zasad, na jakich będą mogły być świadczone usługi na rzecz banku oraz spółdzielczej kasy

oszczędnościowo - kredytowych, które w ramach działalności outsourcingowej powierzył ich wykonywanie przedsiębiorcom z terytorium Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, a także Gibraltarze lub usługi te będą wykonywane na tym terytorium.

W kontekście proponowanych regulacji należy wskazać, że ogólne, podstawowe wymogi na jakich banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo - kredytowe działające w Polsce mogą prowadzić działalność outsourcingową są określone w przepisach rangi ustawowej. Bank zawierając umowę outsourcingu z podmiotem będącym przedsiębiorcą obowiązany jest przestrzegać przepisów art. 6a -6d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2187), natomiast spółdzielcza kasa oszczędnościowo – kredytowa obowiązana jest przestrzegać przepisów art. 9a – 9d ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2386 z późn. zm).

Należy zauważyć, iż w świetle art. 6d ustawy – Prawo bankowe, zawarcie przez bank umowy z przedsiębiorcą zagranicznym (insourcerem) niemającym miejsca stałego zamieszkania lub nieposiadającym siedziby na terytorium państwa członkowskiego, wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. W związku z tym, z chwilą wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE, powierzenie wykonywania czynności w imieniu i na rzecz banku podmiotowi z państwa trzeciego będzie wymagało posiadania przez bank stosownego zezwolenia krajowego organu nadzoru. Analogiczny reżim uzyskania zezwolenia dotyczy spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w świetle przepisów ustawy o skok. W tym kontekście należy również wskazać na kwestię statusu (ważności) już realizowanych przez banki oraz kasy umów z podmiotami z Wielkiej Brytanii oraz konieczności podjęcia przez banki lub kasy odpowiednich działań pozwalających na ich kontynuację.

Mając na uwadze powyższe, niezbędne jest zapewnienie kontynuowania zawartych umów outsourcingowych przez banki i kasy na przedstawionych zasadach.

Przepisy art. 4 określają zasady wykonywania umów o świadczenie usług płatniczych lub umów o wydanie pieniądza elektronicznego zawieranych z użytkownikami usług płatniczych przez dostawców będących przed dniem wejścia w życie ustawy unijnymi instytucjami płatniczymi, unijnymi instytucjami pieniądza elektronicznego lub dostawcami o których mowa w art. 96 ust. 2 (tzw. unijnych dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku) mającymi siedzibę na terytorium Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, w celu umożliwienie tym podmiotom, kontynuowanie wykonywania tych umów jak również pojedynczych transakcji płatniczych na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały zawarte przed dniem 29 marca 2019 roku, do czasu uzyskania od właściwych organów jednego z państw członkowskich odpowiednio: zezwolenia na świadczenie usług płatniczych, zezwolenia na wydawanie pieniądza elektronicznego lub uzyskania wpisu do rejestru podmiotów świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku - nie dłużej jednak niż do dnia przypadającego po upływie 12 miesięcy od wejścia w życie ustawy. Przyjęcie okresu 12 miesięcy wydaje się niezbędne dla właściwego zakończenia długoterminowych umów zawartych z dostawcami, bez uszczerbku dla zapewnienia ochrony interesów użytkowników usług płatniczych w Polsce, a także z

perspektywy przestrzegania wymogów pewności prawa w tym szczególnym obszarze usług finansowych adresowanych do klientów detalicznych.

Przedstawione w art. 5 rozwiązanie ma za zadanie umożliwić stosowanie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunków w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, bezpośrednio uczestniczących w systemach Wielkiej Brytanii, i do zabezpieczenia dostarczanego w związku z uczestnictwem w takich systemach. Ustawa ta stanowi implementację Dyrektywy 98/26/VVE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunków papierów wartościowych i jej przedmiotem jest zapewnienie pewności rozliczeń dokonywanych pomiędzy systemami płatności w obrębie Unii Europejskiej (np. SORBNET2, TARGET2, CREST, CLS). Bez wprowadzenia proponowanych zmian legislacyjnych, w przypadku wystąpienia scenariusza określanego jako „hard brexit”, krajowi uczestnicy systemów płatności podlegających prawu Wielkiej Brytanii nie będą mogli zapewnić skuteczności i wymagalności swoich zleceń transferu środków pieniężnych lub papierów wartościowych w przypadku ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Wystąpienie wyżej przedstawionej sytuacji mogłoby doprowadzić do nagłego zaprzestania przyjmowania zleceń transferu środków pieniężnych lub papierów wartościowych składanych przez krajowych uczestników systemów płatności, do których stosuje się prawo Wielkiej Brytanii. W konsekwencji uniemożliwiłoby to krajowym podmiotom, bezpośrednio rozliczającym transakcje na instrumentach pochodnych, objętych obowiązkiem ich rozliczania za pośrednictwem kontrahenta centralnego zapewnienia, że na wypadek ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego:

- złożone przez te podmioty zlecenia transferu środków pieniężnych lub papierów wartościowych będą wymagalne i uznawane za ostateczne,
- do praw i obowiązków tych podmiotów, wynikających lub związanych z rozliczaniem kontraktów pochodnych za pośrednictwem LCH, zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy brytyjskie.

Niezagwarantowanie wyżej przedstawionych środków prawnych, zabezpieczających pewność rozliczeń w systemach płatności mogłoby skutkować uniemożliwieniem rozliczania kontraktów pochodnych za pośrednictwem kontrahenta centralnego jaki jest LCH (London Clearing House). Sytuacja, w której podmioty krajowe zobowiązane byłyby do natychmiastowego rozliczenia zawartych instrumentów pochodnych mogłaby negatywnie wpłynąć na pewność i bezpieczeństwo rynku finansowego w Polsce.

W przypadku bezumownego opuszczenia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej umowy ubezpieczenia zawarte w okresie przed dniem Brexitu nie mogłyby być wykonywane z powodu utraty możliwości wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP przez te zakłady. Celem propozycji jest zapewnienie odpowiedniego okresu na dostosowanie działalności do bezumownego opuszczenia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. W 2017 r.

liczba zakładów ubezpieczeń z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które faktycznie wykonywały działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła: w dziale I (ubezpieczenia na życie) - 4 oraz w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe) - 36, których udział w rynku wyniósł odpowiednio 0,33% oraz 1,58% (razem 1,09%). W przypadku zakładów ubezpieczeń z siedzibą w Gibraltarze, w 2017 r. działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej faktycznie wykonywał 1 zakład ubezpieczeń z działu I oraz 3 zakłady z działu II, których udział w rynku wyniósł odpowiednio 0,2% oraz 0,02% (razem 0,09%). W projektowanej ustawie w art. 6 proponuje się zatem umożliwienie zakładom ubezpieczeń z Wielkiej Brytanii oraz Gibraltar, które przed dniem bezumownego opuszczenia Unii Europejskiej prowadziły działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dalszego prowadzenia takiej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonania zawartych już umów ubezpieczenia na takich samych zasadach. Regulacja taka jest niezbędna ze względu na konieczność ochrony interesów osób, które zawarły takie umowy ubezpieczenia poprzez m.in. zapewnienie efektywnej likwidacji szkód. Proponowany przepis będzie dotyczył jedynie okresu niezbędnego do realizacji zawartych umów, przeniesienia portfela ubezpieczeń na rzecz krajowego zakładu ubezpieczeń lub zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej i mogącego wykonywać działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przeniesienia portfela ubezpieczeń, przy czym nie dłużej niż do dnia przypadającego po upływie 12 miesięcy od wejścia w życie ustawy. W przypadku ubezpieczeń na życie ze względu na długoterminowy charakter takich umów proponuje się, aby działalność taka nie mogła być wykonywana dłużej niż do dnia przypadającego po upływie 24 miesięcy od wejścia w życie ustawy.

Na podstawie proponowanych przepisów zakład ubezpieczeń z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze, w celu wykonania zawartych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej umów ubezpieczenia, będzie mógł wykonywać działalność ubezpieczeniową na zasadach określonych dla zagranicznych zakładów ubezpieczeń z innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich Unii Europejskiej. Niemniej w celu systematycznego wygaszania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zakłady ubezpieczeń z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze – mając na uwadze ograniczanie ryzyka po stronie klientów zakładów ubezpieczeń – proponuje się wprost określenie katalogu czynności ubezpieczeniowych, których takie zakłady nie będą mogły wykonywać. Czynności te są analogiczne do czynności, których nie może wykonywać krajowy zakład ubezpieczeń w przypadku cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej (art. 173 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej). Wśród nich wskazano brak możliwości zawierania nowych umów ubezpieczenia, przedłużania zawartych umów ubezpieczenia, obejmowania ochroną ubezpieczeniową nowych ryzyk, podwyższania sum ubezpieczenia oraz dokonywania zmian umów ubezpieczenia zwiększających odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń.

W przypadku polskiego rynku ubezpieczeń zidentyfikowany został również problem ochrony reasekuracyjnej zapewnianej przez brytyjskich reasekuratorów. W razie bezumownego opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji z siedzibą w Wielkiej Brytanii utracą możliwość prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadzie jednolitego paszportu europejskiego, czego konsekwencją będzie uznanie ich za zakłady z państwa trzeciego. W sytuacji, gdy zakłady te utracą swój status zlokalizowania na terytorium UE, zgodnie z art. 177 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej będą mogły podejmować i wykonywać działalność reasekuracyjną na terytorium RP wyłącznie:

- przez główny oddział, co wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego,
- bezpośrednio z terytorium państwa, w którym ma siedzibę, jeżeli system wypłacalności tego państwa, zgodnie z art. 172 dyrektywy 2009/138/WE został uznany za równoważny lub czasowo równoważny z systemem wypłacalności ustanowionym w UE,
- bezpośrednio z terytorium państwa, w którym ma siedzibę, jeżeli z państwem tym została zawarta umowa, o której mowa w art. 175 dyrektywy 2009/138/WE.

Z uwagi na specyfikę wykonywania działalności reasekuracyjnej opartej wyłącznie na relacjach biznesowych pomiędzy zakładami ubezpieczeń a reasekuratorami oraz długotrwały proces uznawania równoważności systemu wypłacalności, w momencie bezumownego wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej nie będzie mógł być spełniony żaden z powyższych warunków. W konsekwencji w przypadku bezumownego Brexitu umowy reasekuracji zawarte w okresie przed dniem Brexitu nie mogłyby być wykonywane z powodu utraty możliwości wykonywania działalności reasekuracyjnej na terytorium RP przez te zakłady.

Reasekuracja ma istotne znaczenie w prowadzeniu działalności ubezpieczeniowej, w szczególności w takich obszarach jak: zarządzanie ryzykiem, stabilizacja wyników finansowych, zagwarantowanie ochrony przed szkodami katastroficznymi, zapewnienie odpowiedniego poziomu wypłacalności. Zazwyczaj umowy reasekuracji mają również charakter długoterminowy. Istotne jest, aby krajowe zakłady ubezpieczeń posiadające umowy, w których reasekuratorzy z Wielkiej Brytanii mają niejednokrotnie udziały, mieli pewność, że umowy takie i związana z nimi ochrona reasekuracyjna będą w dalszym ciągu obowiązujące. W przeciwnym razie nastąpi niepewność co do możliwości wykonywania zawartych już umów, a także zawarcie umów alternatywnych stanowiłoby dla nich duże obciążenie i wiązałoby się z dodatkowymi kosztami zakupu alternatywnej ochrony. Podstawowym celem proponowanej regulacji jest zatem kontynuowanie zawartych umów reasekuracji z reasekuratorami z Wielkiej Brytanii w okresie niezbędnym na przystosowanie się do nowych okoliczności, co zapewni również skuteczną ochronę zakładów ubezpieczeń, a pośrednio klientów zawierających umowy ubezpieczenia.

Proponowane rozwiązanie ma również znaczenie z punktu widzenia wymogów kapitałowych zakładów ubezpieczeń. Istnieje bowiem realna obawa, że umowa reasekuracji ograniczająca ryzyko zakładu ubezpieczeń nie będzie mogła być uznana za mitygującą ryzyko

ubezpieczeniowe, czym spowodowany zostanie wzrost wymogu kapitałowego. W przypadku braku możliwości zawierania umów reasekuracji z reasekuratorami brytyjskimi polskie zakłady ubezpieczeń będą zmuszone do pilnego poszukiwania głębszej ochrony reasekuracyjnej na innych rynkach, których oferta reasekuracyjna z punktu widzenia potrzeb polskiego rynku ubezpieczeń pozostaje często ograniczona bądź droższa. Polskie regulacje nie dają innej możliwości ochrony reasekuracyjnej krajowym zakładom ubezpieczeń ze strony reasekuratorów z państw innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, lub z państw których system wypłacalności został uznany za równoważny z systemem wypłacalności UE.

Proponuje się, aby zaproponowana regulacja przejściowa dotyczyła okresu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Jest to też okres niezbędny, aby zakłady reasekuracji z Wielkiej Brytanii miały możliwość odpowiedniego dostosowania swojej działalności poprzez uzyskanie uznania systemu wypłacalności Wielkiej Brytanii za równoważny, zgodnie z art. 172 dyrektywy 2009/138/WE, lub zapewnienie pełnej operacyjności zakładów reasekuracji utworzonych na terytorium Unii Europejskiej. Dwuletni okres przejściowy dla działalności reasekuracyjnej jest także uzasadniony skomplikowanym charakterem umów reasekuracji (w szczególności umów typu long-tail), a także długofalowym i zindywidualizowanym charakterem współpracy pomiędzy zakładami ubezpieczeń a reasekuratorami. Reasekuratorzy brytyjscy dysponują unikalną wiedzą specjalistyczną dotyczącą reasekuracji skomplikowanych ubezpieczeń i oferują reasekurację ryzyk takich jak ryzyka transportowe, morskie, cybernetyczne, specjalistyczne OC, ryzyka związane z energią atomową, a także ryzyk związanych z przemysłem opartym na węglu. Reasekuracja wskazanych ryzyk jest często niedostępna na innych rynkach. Na przykład reasekuratorzy niemieccy i francuscy wycofują się z reasekuracji ryzyk związanych z przemysłem opartym na węglu. Reasekuratorzy z innych państw często nie dysponują taką wiedzą specjalistyczną i danymi statystycznymi, którymi dysponują reasekuratorzy brytyjscy.

Przedwczesna utrata dostępu przez polskich ubezpieczycieli do tego rynku byłaby niekorzystna dla osób ubezpieczonych i niekorzystna dla funkcjonowania i rozwoju polskiego rynku ubezpieczeniowego. Konieczność szybkiego zawarcia umów reasekuracyjnych z reasekuratorami spoza Wielkiej Brytanii powodowałaby dodatkowe koszty dla krajowych zakładów ubezpieczeń, prawdopodobną niższą jakość ochrony reasekuracyjnej oraz brak dostępu do specjalistycznego know-how oferowanego przez reasekuratorów brytyjskich..

W celu zapewnienia właściwej ochrony osób ubezpieczonych wskazane byłoby utrzymanie przez polskie zakłady ubezpieczeń dostępu do brytyjskiego rynku reasekuracyjnego. Dostęp mógłby zostać zagwarantowany przez uznanie na poziomie Unii Europejskiej brytyjskiego systemu wypłacalności w odniesieniu do działalności reasekuracyjnej za równoważny z systemem Wypłacalność II. W ocenie ekspertów brytyjskich taka procedura może zostać podjęta i potrwać do końca 2020 r. W dwuletnim okresie reasekuratorzy brytyjscy mieliby także możliwość podjęcia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie głównego oddziału. Z kolei krajowe zakłady ubezpieczeń mogłyby poszukać alternatywnej ochrony reasekuracyjnej i po dokładnym przanalizowaniu ofert zakładów reasekuracji podjąć współpracę z reasekuratorami z innych dostępnych rynków.

Ponadto, dwuletni okres przejściowy został skonsultowany na spotkaniu z przedstawicielami Komisji Europejskiej w lutym br., a także był przewidziany dla reasekuratorów z krajów trzecich momencie implementacji dyrektywy w sprawie reasekuracji w 2009 r.

Propozycja przepisu zawartego w art. 8 odnosi się do podmiotów ze Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltaru, które na dzień 29 marca 2019 r. prowadziły działalność maklerską na terytorium Polski w formie oddziału lub bez oddziału. Po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej podmioty te staną się zagranicznymi osobami prawnymi prowadzącymi działalność maklerską mającymi siedzibę na terytorium państwa innego niż państwo członkowskie. Mając to na uwadze proponuje się aby mogły one kontynuować wykonywanie umów w zakresie czynności stanowiących działalność maklerską polskim klientom przez okres 12 miesięcy lub do czasu uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na podstawie art. 115 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi na prowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności maklerskiej w formie oddziału. Celem wprowadzenia przedmiotowego przepisu jest zapewnienie ochrony interesów polskich klientów firm inwestycyjnych, które mają siedzibę w Wielkiej Brytanii, poprzez umożliwienie tym podmiotom zakończenia w sposób uporządkowany prowadzonej działalności i relacji z klientem. Dzięki temu nastąpi ograniczenie ryzyka poniesienia straty lub utraty przez polskiego klienta innych korzyści. Bez wprowadzenia tych przepisów przejściowych takie ryzyko dla polskich klientów z dużym prawdopodobieństwem może się zmaterializować.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 1, art. 94 ust. 1 oraz art. 116a ustawy z dnia 1 lipca 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi fundusze inwestycyjne otwarte oraz specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte stosujące zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego mogą lokować swoje aktywa w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz zawierać umowy mającej za przedmiot instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na rynku zorganizowanym w państwie należącym do OECD innym niż Rzeczpospolita Polska i państwo członkowskie, pod warunkiem, że statuty tych funduszy wskazują ten rynek. Ustawa nie przewiduje takiego obowiązku w odniesieniu do rynków zorganizowanych znajdujących się na terytorium państw członkowskich.

W sytuacji tzw. „twardego Brexitu”, z dniem 30 marca 2019 r. rynki zorganizowane mające swoje siedziby na terytorium Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltaru stracą status rynków zorganizowanych w państwie członkowskim, a staną się rynkami zorganizowanym w państwie należącym do OECD. W konsekwencji zgodnie z wskazanymi powyżej przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych możliwość dalszego lokowania przez fundusze inwestycyjne aktywów w dopuszczone do obrotu na rynkach brytyjskich papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na tych rynkach uzależniona będzie od wskazania tego rynku w statucie funduszu inwestycyjnego. Z kolei zmiana statutu funduszu inwestycyjnego w zakresie wskazania rynku zorganizowanego wymaga, zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy o

funduszach inwestycyjnych, zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. W chwili obecnej łącznie na rynku brytyjskim zaangażowanych jest 38 funduszy inwestycyjnych i subfunduszy funduszy inwestycyjnych typu otwartego, natomiast wartość aktywów tych funduszy notowanych na rynkach brytyjskich łącznie wynosi około 1,6 mld zł.

W związku z zaistniałą sytuacją zasadne jest wprowadzenie przepisów przejściowych, które umożliwią funduszom inwestycyjnym otwartym oraz specjalistycznym funduszom inwestycyjnym otwartym stosującym zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, na utrzymanie przedmiotowych papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego w swoim portfelu inwestycyjnym oraz na dokonywanie lokat aktywów funduszu w takie papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego, a także na bycie stroną umów mających za przedmiot takie instrumenty pochodne lub zawieranie takich umów przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Okres ten powinien pozwolić funduszom inwestycyjnym na dostosowanie swoich statutów do wymagań określonych w art. 93 ust. 1 pkt 1, art. 94 ust. 1 oraz art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych. Mając na uwadze, że rynki zorganizowane prowadzone na terytorium Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, co do zasady, podlegają ekwiwalentnym wymaganiom regulacyjnym i nadzorczym jak rynki prowadzone na terytorium państw członkowskich, w ocenie projektodawcy, zmiana statutu funduszu inwestycyjnego w przedmiotowym zakresie nie wymaga zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, co znalazło swoje odzwierciedlenie w projektowanym ust. 2 w art. 9. Ponadto, celem skrócenia terminu wejścia w życie przedmiotowej zmiany statutu, która zgodnie z art. 24 ust. 6 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, wychodzi w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, w art. 9 ust. 2 pkt 2 proponuje się aby zmiana ta weszła w życie z dniem ogłoszenia. W art. 9 w ust. 3 przewidziano również przepis uszczegóławiający, zgodnie z którym w okresie przejściowym fundusze inwestycyjne objęte projektowaną zmianą w odniesieniu do papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego oraz umów mających za przedmiot instrumenty pochodne będą stosować zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych oraz statucie funduszu określone dla lokat w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz do umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w państwie członkowskim lub na rynku zorganizowanym nie będącym rynkiem regulowanym w państwie członkowskim.

Podkreślenia również wymaga, że projektowana możliwość utrzymania przez fundusze inwestycyjne otwarte oraz specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte lokat w aktywach nabytych na rynkach brytyjskich sprawi, że fundusze te nie będą musiały dokonywać ich wyprzedaży w okresie, w którym może nastąpić kumulacja niekorzystnych czynników związanych z Brexitem, co leży w interesie uczestników funduszy inwestycyjnych.

W projekcie ustawy pominięto inne podmioty „unijne” prowadzące na terytorium RP działalność na podstawie przepisów o funduszach inwestycyjnych. W tym zakresie wyjaśnienia wymaga, że w prowadzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego rejestrze funduszy zagranicznych nie widnieje żaden fundusz zagraniczny z siedzibą w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Gibraltaru. Ministerstwo Finansów nie posiada również informacji aby, któryś z zarządzających z UE z siedzibą w Wielkiej Brytanii, Irlandii Północnej lub Gibraltaru zarządzał krajowymi alternatywnymi spółkami zarządzającymi. Podobnie jeśli chodzi o spółki

zarządzające. W przeciwieństwie do działalności bankowej Ministerstwo Finansów nie zidentyfikowało również ewentualnych problemów z możliwością kontynuacji świadczenia przez podmioty z Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Gibraltaru usług zleconych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, domy maklerskie oraz spółki prowadzące rynek regulowany. W zakresie ofert publicznych, po przeanalizowaniu sprawy oraz roboczych konsultacjach z GPW i UKNF stwierdzamy, że nie ma potrzeby uzupełnienia ustawy. W historii funkcjonowania GPW nie zdarzył się również przypadek emitenta, który ubiegałby się o dopuszczenie instrumentów na podstawie prospektu zatwierdzonego przez właściwy organ brytyjski. Dlatego też nie ma potrzeby rozstrzygnięcia na poziomie projektowanej ustawy ważności prospektów emisyjnych, które zatwierdzone byłyby przez brytyjski organ nadzoru.

Projekt ustawy proponuje uregulowanie kwestii nadzorczych poprzez przyznanie Komisji Nadzoru Finansowego uprawnień określonych w przepisach sektorowych przysługujących organowi nadzoru wobec podmiotu z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. W tym zakresie byłaby więc utrzymana dotychczasowa zasada dotycząca nadzoru nad podmiotami z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego UE. Niemniej, w szczególności z uwagi na ograniczenia czasowe stosowania ustawy i konieczność ochrony klientów, Komisja Nadzoru Finansowego powinna mieć możliwość natychmiastowej interwencji wobec podmiotu objętego ustawą bez konieczności uprzedniego informowania organu nadzorczego Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltaru i wydłużonej procedury interwencji. Takiego przepisu, który mógłby być zastosowany wobec zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji mającego siedzibę w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze, brak w dotychczasowej ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W konsekwencji w celu niezwłocznego usunięcia lub zapobieżenia wystąpieniu nieprawidłowości proponuje się, aby wobec zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Gibraltarze KNF mogła podjąć pilną interwencję poprzez zastosowanie środków, o których mowa w art. 214 ust. 4 pkt 1, tj. wszystkich uprawnień przysługujących KNF w stosunku do krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji. Jednocześnie przy stosowaniu ww. środków proponuje się pominięcie rozciągniętego w czasie trybu, o którym mowa w art. 214 ust. 2-4 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zakładającego obowiązek uprzedniego informowania właściwego organu nadzorczego.

Ponadto, proponuje się nałożyć na podmioty podlegające nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, które w dniu poprzedzającym wejście w życie ustawy prowadziły w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej działalność przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, i które zamierzają prowadzić działalność, zgodnie z prawem obowiązującym w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, obowiązek przekazania do Komisji Nadzoru Finansowego informacji o takim zamiarze w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis ten umożliwi Komisji Nadzoru Finansowego monitorowanie działalności takich podmiotów.

Projekt ustawy nie spowoduje obciążeń dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawiania jej organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, s. 42).

Zawarte w projekcie regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), dlatego też projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.